

(ร่าง)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อ พ.ศ.

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่

เป็นปีที่ ... ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านในการประกอบธุรกิจ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อ พ.ศ.

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน” หมายความว่า กระบวนการศึกษาวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน ความเสี่ยงในการเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นแล้ว และความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้ว ในห่วงโซ่คุณค่าขององค์กรธุรกิจ การดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงดังกล่าว การเยียวยาการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้ว และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการดังกล่าว

“องค์กรธุรกิจ” หมายความว่า นิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และบริษัทมหาชนจำกัด ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

“วิสาหกิจขนาดใหญ่” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการผลิตซึ่งมีรายได้รวมต่อปีเกินห้าร้อยล้านบาท หรือองค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการค้าส่ง การค้าปลีก หรือการบริการซึ่งมีรายได้รวมต่อปีเกินสามร้อยล้านบาท โดยอ้างอิงลักษณะกิจกรรม (ประเภทธุรกิจ) ที่ปรากฏในงบการเงิน หรือในหน้าหนังสือรับรองในกรณีที่ไม่ได้นำส่งงบการเงิน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามการจำแนกประเภทธุรกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

“วิสาหกิจขนาดกลาง” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการผลิตซึ่งมีรายได้รวมต่อปีเกินหนึ่งร้อยล้านบาท หรือองค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการค้าส่ง การค้าปลีก หรือการบริการซึ่งมีรายได้รวมต่อปีเกินห้าสิบ

ล้านบาท โดยอ้างอิงลักษณะกิจกรรม (ประเภทธุรกิจ) ที่ปรากฏในงบการเงิน หรือในหน้าหนังสือรับรองในกรณียัง
ไม่ได้นำเสนองบการเงิน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามการจำแนกประเภทธุรกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

“วิสาหกิจขนาดย่อม” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการผลิตซึ่งมีรายได้รวมต่อปีไม่เกินหนึ่ง
ร้อยล้านบาท หรือองค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการค้าส่ง การค้าปลีก หรือการบริการซึ่งมีรายได้รวมต่อปีไม่เกินห้า
สิบล้านบาท โดยอ้างอิงลักษณะกิจกรรม (ประเภทธุรกิจ) ที่ปรากฏในงบการเงิน หรือในหน้าหนังสือรับรองในกรณียัง
ไม่ได้นำเสนองบการเงิน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามการจำแนกประเภทธุรกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

“บริษัทในเครือ” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กับองค์กรธุรกิจอื่นตั้งแต่หนึ่งรายขึ้นไป ตามที่
กำหนดในกฎกระทรวงของกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวกับบริษัทในเครือ

“บริษัทแม่” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่มีอำนาจควบคุมบริษัทในเครือตั้งแต่หนึ่งรายขึ้นไป ตามที่กำหนด
ในกฎกระทรวงของกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวกับบริษัทในเครือ

“ห่วงโซ่คุณค่า” หมายความว่า บรรดากิจกรรมทั้งหมดที่จำเป็นต่อการนำสินค้าหรือบริการออกไปสู่ผู้บริโภค
ตั้งแต่การออกแบบ การผลิตในขั้นตอนต่างๆ ซึ่งรวมถึงการแปรสภาพทางกายภาพของวัตถุ และการใช้บริการต่างๆ
ของผู้ผลิต ตลอดจนการนำกลับมาใช้ใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการภายในราชอาณาจักรไทยหรือไม่ก็ตาม

“ผู้มีส่วนได้เสีย” หมายความว่า บุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบจากความเสียหายที่จะเกิด
การละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมอันมาจากการดำเนินธุรกิจ สินค้าหรือบริการขององค์กร
ธุรกิจ

“การปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพ” หมายความว่า การปรึกษาหารือโดยสุจริตซึ่งมีการแลกเปลี่ยน
ข้อมูลและการโต้ตอบกันทั้งสองฝ่ายอย่างเพียงพอ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความสมบัติตามที่
กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับดูแลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่าง
รอบด้าน

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน

ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนพนักงานเจ้าหน้าที่ กบอออก
กฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

กระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

มาตรา ๕ ในการประกอบกิจการ องค์กรธุรกิจต้องเคารพหลักสิทธิมนุษยชนและหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิด
ความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ ให้

องค์การธุรกิจปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายหมายเลข ๑ และมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายหมายเลข ๒

การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐานระหว่างประเทศในบัญชีแนบท้าย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมตราเป็นกฎกระทรวง

มาตรา ๖ วิสาหกิจขนาดใหญ่มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านตลอดทั้งห่วงโซ่คุณค่า ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้ว การดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงดังกล่าว การติดตามและประเมินผลว่ามาตรการดังกล่าวมีประสิทธิภาพเพียงใด การเปิดเผยข้อมูลอย่างเหมาะสม และการเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เจื่อนใจ และวิธีการตามบทบัญญัติในหมวด ๒ และระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่ในห่วงโซ่คุณค่าของวิสาหกิจขนาดใหญ่ ต้องให้ความร่วมมือกับวิสาหกิจขนาดใหญ่รายนั้นในการดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน และวิสาหกิจขนาดใหญ่รายนั้นต้องสนับสนุนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วย

มาตรา ๗ ในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านตามบทบัญญัติในหมวดสองและระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่จัดให้มีการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อการนี้ โดยต้องเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนและจำเป็นต่อการปรึกษาหารือ ทั้งนี้ บุคคลที่เข้าร่วมการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพต้องได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายป้องกันการฟ้องคดีก่อกวนหรือกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลและรายชื่อของผู้มีส่วนได้เสียที่เข้าร่วมการปรึกษาหารือต้องปกปิดไว้เป็นความลับ

ในกรณีที่ไม่สามารถปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนของผู้มีส่วนได้เสียได้ ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินการปรึกษาหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถให้ข้อมูลอันน่าเชื่อถือได้

ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้แทนของผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วแต่กรณี มีสิทธิร้องขอให้องค์การธุรกิจเปิดเผยข้อมูลที่เห็นว่าจำเป็นต่อการปรึกษาหารือตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อสิทธิในความลับทางการค้าขององค์การธุรกิจตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๘ กรณีของบริษัทในเครือ บริษัทแม่ที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้จะดำเนินการแทนบริษัทในเครือบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้ หากบริษัทในเครือนั้นมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

หากบริษัทแม่ดำเนินการแทนบริษัทในเครือตามวรรคหนึ่ง บริษัทแม่และบริษัทในเครือต้องปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้ข้อมูลที่จำเป็นและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) รับรองว่า บริษัทในเครือปฏิบัติตามนโยบายการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านของบริษัทแม่ โดยอาจปรับให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจการของบริษัทในเครือ

(๓) รับรองว่าบริษัทในเครือได้ผนวกนโยบายดังกล่าวเข้าเป็นส่วนหนึ่งในนโยบายการบริหารหรือการบริหารความเสี่ยง โดยต้องระบุหน้าที่ที่บริษัทแม่จะดำเนินการไว้อย่างชัดเจน

การที่บริษัทแม่ดำเนินการแทนบริษัทในเครือตามมาตรา นี้ ไม่เป็นการยกเว้นความรับผิดชอบของบริษัทในเครือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๙ ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีห่วงโซ่คุณค่าครอบคลุมไปนอกราชอาณาจักรไทย ให้วิสาหกิจรายนั้นมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่พันราชอาณาจักรไทยด้วย

มาตรา ๑๐ กลุ่มบุคคลหรือองค์กรธุรกิจต่างด้าวที่ประกอบกิจการในประเทศไทยโดยไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย ให้มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย หากมีรายได้ในประเทศไทยเข้าข่ายเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ รัฐวิสาหกิจตามความหมายแห่งพระราชบัญญัติการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ถือว่าเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ และให้มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

หมวด ๒

กระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

มาตรา ๑๒ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องประกาศนโยบายด้านกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านต่อสาธารณะภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และต้องผนวกนโยบายดังกล่าวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการบริหารหรือการบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน ครอบคลุม และเพียงพอ ดังต่อไปนี้:

(๑) แผนการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน โดยจะแบ่งเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวก็ได้

(๒) แนวปฏิบัติ (code of conduct) ในการดำเนินธุรกิจที่เคารพหลักสิทธิมนุษยชนและคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๓) วิธีการศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในกิจกรรมทางธุรกิจตลอดทั้งห่วงโซ่คุณค่า

(๔) ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มหลักที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจ

ในกรณีที่ต้องกรรธุรกิจเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่หลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับไปแล้ว ให้องค์กรธุรกิจดังกล่าวประกาศนโยบายภายในหนึ่งปีนับแต่วันสิ้นปีบัญชีปีแรก

วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องปรับปรุงและปรับแก้นโยบายตามวรรคหนึ่งให้เหมาะสมภายในกรอบระยะเวลาที่สมควร และอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุก ๆ สองปี โดยคำนึงถึงเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผลลัพธ์จากการดำเนินการตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๓ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้มีส่วนได้เสีย ความเสี่ยงในการเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้มีส่วนได้เสียและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริง ตลอดทั้งห่วงโซ่คุณค่า ทั้งในส่วนที่ตนเป็นผู้ก่อหรือมีส่วนก่อให้เกิดขึ้น และในส่วนที่เกิดขึ้นจากคู่ค้าทางธุรกิจในห่วงโซ่คุณค่าของวิสาหกิจรายนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทรัพยากรที่เหมาะสม รายงานจากหน่วยงานภายนอกที่เชื่อถือได้ ข้อมูลจากคู่ค้าทางธุรกิจในห่วงโซ่คุณค่า ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งที่ได้จากการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพ และข้อร้องเรียนจากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๙ ทั้งนี้ วิสาหกิจขนาดใหญ่อาจให้ความสำคัญกับการขอข้อมูลจากคู่ค้าทางธุรกิจที่มีความเสี่ยงมากที่สุดในเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณี

ในการประเมินความเสี่ยงตามวรรคหนึ่ง ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ระบุประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบร้ายแรงที่สุด และมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของผลกระทบ จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ ขอบเขตของความเสียหาย และระดับของผลกระทบอันไม่อาจแก้ไขได้ในภายหลัง

หน้าที่ตามมาตรา ๑๓ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่การประกาศนโยบายตามมาตรา ๑๒ และต้องดำเนินการซ้ำอย่างน้อยทุก ๆ สองปี

มาตรา ๑๔ เมื่อวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงตามมาตรา ๑๓ แล้ว ให้วิสาหกิจรายนั้นดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม หรือหากไม่อาจป้องกันได้โดยสมบูรณ์ เพื่อลดความเสี่ยงลงให้ได้มากที่สุด

ในการพิจารณามาตรการที่ต้องดำเนินการ ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่คำนึงถึง

(๑) ลักษณะของความเสี่ยงว่า เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากตน หรือเป็นความเสี่ยงที่ตนมีส่วนก่อให้เกิดขึ้น หรือเป็นความเสี่ยงที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการประกอบธุรกิจในห่วงโซ่มูลค่าของตน

(๒) อำนาจต่อรองขององค์กรธุรกิจกับคู่ค้าทางธุรกิจที่อาจผู้ก่อของความเสี่ยงหรือมีส่วนก่อให้เกิดขึ้น

วิสาหกิจขนาดใหญ่อาจพิจารณาปรับปรุงระบบบริหารจัดการ และจัดฝึกอบรมให้แก่คู่ค้าทางธุรกิจหรือส่งเสริมให้เข้าถึงการฝึกอบรม โดยเฉพาะในกรณีที่คู่ค้าทางธุรกิจเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในกรณีที่ข้อกำหนดตามแนวปฏิบัติหรือแผนป้องกันอาจส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของคู่ค้า วิสาหกิจขนาดใหญ่ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามความเหมาะสมและเพื่อการนี้โดยเฉพาะ เช่น การให้สินเชื่อโดยตรง การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การรับประกันการสั่งซื้ออย่างต่อเนื่อง หรือการให้ความช่วยเหลือในการเข้าถึงสินเชื่อ

การยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ให้กระทำเป็นทางเลือกสุดท้ายในกรณีมาตรการที่ดำเนินการไปไม่สามารถลดความเสี่ยงลงได้อย่างมีนัยสำคัญเท่านั้น ทั้งนี้ วิสาหกิจขนาดใหญ่ควรพิจารณาด้วยว่า ผลกระทบอันคาดหมายได้จากการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจนั้นอาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่ร้ายแรงยิ่งขึ้นหรือไม่

ในการเลือกว่าจะใช้มาตรการใด ให้องค์กรธุรกิจดำเนินการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง

ในกรณีจำเป็น องค์กรธุรกิจจะพิจารณาปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง วิธีจัดจำหน่าย หรือวิธีบริหารความเสี่ยงก็ได้

มาตรา ๑๕ ในการดำเนินมาตรการตามมาตรา ๑๔ หากวิสาหกิจขนาดใหญ่ไม่สามารถดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงทั้งหมดพร้อมกันได้ ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินมาตรการกับประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบร้ายแรงและมีความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นมากที่สุดเป็นลำดับแรก หลังจากนั้น ให้ดำเนินการกับประเด็นอื่น ๆ เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ให้อยู่ในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม

มาตรา ๑๖ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องติดตามผลและประเมินประสิทธิภาพของมาตรการที่ดำเนินการตามมาตรา ๑๔ และ ๑๕ อย่างต่อเนื่อง และต้องกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๗ หากปรากฏว่าการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจขนาดใหญ่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ให้วิสาหกิจรายนั้นดำเนินการเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบ ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีส่วนก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ให้วิสาหกิจรายนั้นร่วมดำเนินการเยียวยาด้วย

การเยียวยาตามวรรคหนึ่งต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อมกลับคืนสู่สถานะเดิมก่อนเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุด โดยอาจเป็นการชดเชยเป็นเงินหรือโดยวิธีการอื่น และให้รวมถึงการชดเชยค่าใช้จ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐที่ได้ดำเนินการเยียวยาไปด้วย

ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจของคู่ค้าทางธุรกิจในห่วงโซ่คุณค่า วิสาหกิจขนาดใหญ่จะพิจารณาให้การเยียวยาหรือใช้อำนาจต่อรองของตนเพื่อจัดให้มีการเยียวยาก็ได้

ในการดำเนินการเยียวยา ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ปรึกษาหารือกับบุคคลหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยต้องปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการเยียวยาตามมาตรานี้ต้องกระทำโดยพลัน ไม่ว่าจะการดำเนินการกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านจะอยู่ในขั้นตอนใด

มาตรา ๑๘ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องจัดทำรายงานสรุปข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน และยื่นต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี โดยรายงานฉบับแรกต้องยื่นภายในสี่ปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

รายละเอียดและรูปแบบของรายงาน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องออกภายในสองปีนับแต่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการคำนึงถึงระดับความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในแต่ละภาคธุรกิจหรือในแต่ละพื้นที่ที่สำคัญ

ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ได้จัดทำรายงานด้านความยั่งยืน ซึ่งมีข้อมูลครอบคลุมกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านแล้ว วิสาหกิจรายนั้นจะยื่นรายงานดังกล่าวแทนก็ได้ หากเนื้อหาของรายงานสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคสองและเท่าที่คณะกรรมการยอมรับ

รายงานการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อให้สามารถตรวจสอบ คัดสำเนา และขอรับรองสำเนาได้

วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องเก็บรักษารายงานและเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านเป็นระยะเวลาอย่างน้อยสิบปีนับแต่วันที่ได้ยื่นรายงานต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องจัดให้มีช่องทางกรรงเรียนที่เหมาะสม โดยผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งสามารถยื่นข้อร้องเรียนเกี่ยวกับความเสี่ยงที่จะเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจรายนั้น บริษัทในเครือ หรือคู่ค้าทางธุรกิจในห่วงโซ่คุณค่า

ช่องทางกรรงเรียนตามวรรคหนึ่ง ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้:

- (๑) สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์
- (๒) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าใช้ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นแก่ผู้ที่อาจจะมีอุปสรรคในการเข้าใช้ประโยชน์
- (๓) เปิดเผยขั้นตอนการดำเนินการอย่างชัดเจน รวมถึงระยะเวลาโดยประมาณในแต่ละขั้นตอน

- (๔) ให้ผู้ร้องเรียนหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งสามารถเข้าถึงข้อมูล คำแนะนำ และความรู้ที่จำเป็นต่อการยื่นข้อร้องเรียนให้ได้มากที่สุด
- (๕) แจ้งความคืบหน้าให้แก่ผู้ร้องเรียนหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง และให้ข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับประสิทธิภาพของช่องทางการร้องเรียน
- (๖) ประกันว่า ผลลัพธ์ของการร้องเรียนหรือการเยียวยาต้องสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศตาม มาตรา ๕

หากปรากฏว่าข้อร้องเรียนตามวรรคหนึ่งมีมูล ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่เร่งตรวจสอบ และดำเนินการเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งผลการดำเนินการแก่ผู้ร้องเรียนโดยตรง

ผู้ร้องเรียนมีสิทธิในการปรึกษาหารือกับวิสาหกิจเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของตน

มาตรา ๒๐ วิสาหกิจขนาดใหญ่จะทำสัญญาที่มีข้อสัญญาที่กำหนดให้คู่สัญญาปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ (code of conduct) ด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมของตนก็ได้ หากคู่สัญญาเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ข้อสัญญาดังกล่าวต้องมีความเป็นธรรม สมเหตุสมผล และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่มีเหตุอันสมควร ทั้งนี้ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องศึกษาด้วยว่า ข้อสัญญาตามวรรคนี้มีมาตรการที่เหมาะสมในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านหรือไม่

ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อสัญญาตามวรรคหนึ่ง และคู่ค้าทางธุรกิจเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบโดยบุคคลภายนอกที่เป็นอิสระ คู่ค้าทางธุรกิจอาจจะเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้กับองค์กรธุรกิจอื่นๆ ได้ หากมีการร้องขอและร่วมชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ หรือหากวิสาหกิจขนาดใหญ่ให้ความยินยอม

การดำเนินการตามมาตรานี้ต้องไม่กระทบต่อสิทธิในความลับทางการค้าขององค์กรธุรกิจตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๒๑ วิสาหกิจขนาดใหญ่จะดำเนินการในขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของกระบวนการตามหมวดนี้ ร่วมกับองค์กรธุรกิจอื่นก็ได้ โดยผ่านความร่วมมือในระดับอุตสาหกรรม โครงการความร่วมมือหลายฝ่าย (multi-stakeholder initiative) หรือโครงการในลักษณะอื่นที่คล้ายกัน และอาจแบ่งปันข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านให้แก่กัน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการยกเว้นความรับผิดชอบของวิสาหกิจแต่ละราย

ในกรณีวิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วิสาหกิจรายนั้นควรมีหน้าที่ต้องปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพกับลูกจ้างของตน

มาตรา ๒๒ ในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน วิสาหกิจขนาดใหญ่จะใช้บริการตรวจสอบจากบุคคลภายนอกอิสระที่เป็นองค์กรธุรกิจอื่นก็ได้

บุคคลภายนอกซึ่งให้บริการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้:

- (๑) ปฏิบัติงานตามหลักวิชาชีพและเป็นอิสระโดยตลอดจากวิสาหกิจที่ถูกตรวจสอบ

- (๒) ไม่มีผลประโยชน์ขัดกันและปลอดจากอิทธิพลภายนอก
- (๓) มีประสบการณ์และความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนหรือสิ่งแวดล้อม
- (๔) ต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพและความน่าเชื่อถือของผลการตรวจสอบ
- การใช้บริการจากบุคคลภายนอกตามมาตรา นี้ ไม่เป็นการยกเว้นความรับผิดชอบของวิสาหกิจขนาดใหญ่ หากมี
กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๓

คณะกรรมการกำกับดูแลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

มาตรา ๒๓ ให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน
ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ๕ คน ได้แก่ (๑) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๒) อธิบดีกรม
คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (๓) อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (๔) อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจ
การค้า (๕) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า ๖ คน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งจากผู้มีความรู้
ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน
นิติศาสตร์ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พาณิชยศาสตร์ การบัญชี หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการ
ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรธุรกิจสามารถปรับปรุงการจัดการห่วงโซ่มูลค่า

ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๒๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ
ความผิดลหุโทษ
- (๖) ขาดการประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

กรณีที่มีการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันเข้าดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้ง

มาตรา ๒๖ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

คณะกรรมการต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละ ๓ ครั้ง

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาวินิจฉัยคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อสอบสวนคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งวางระเบียบการสืบสวนและสอบสวนของคณะอนุกรรมการสอบสวน
- (๓) เรียกบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็น
- (๔) พิจารณากำหนดโทษปรับทางปกครอง รวมทั้งฟ้องคดีต่อศาลปกครอง
- (๕) แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้
- (๗) กำหนดแบบสอบถามที่องค์กรธุรกิจนำไปใช้ในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม
- (๘) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อให้คำแนะนำและแนวทางแก่องค์กรธุรกิจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอื่นเพื่อดำเนินการเฉพาะเรื่องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- (๙) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสอบสวนขึ้นหนึ่งคณะหรือหลายคณะเพื่อพิจารณาคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือบุคคลที่ประธานมอบหมาย ทำหน้าที่เป็นประธานในแต่ละ คณะอนุกรรมการดังกล่าว ในแต่ละคณะอนุกรรมการต้องมีบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนิติศาสตร์ การ คำนวณสิ่งแวดล้อม พาณิชยศาสตร์ การบัญชี หรือสาขาอื่นที่จำเป็นเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ และให้พนักงาน เจ้าหน้าที่เป็นทั้งอนุกรรมการสอบสวนและเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการสอบสวนมีอำนาจหน้าที่สอบสวนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อ คณะอนุกรรมการสอบสวนเห็นว่าสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ทำความเห็นพร้อมสำนวนเสนอคณะกรรมการภายในสิบสอง เดือนนับแต่วันที่คณะกรรมการแต่งตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหก เดือน และให้บันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายเวลาไว้ในสำนวนด้วย

การปฏิบัติหน้าที่ จำนวน คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๙ บุคคลใดจะยื่นคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ ก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบ โดยต้องออกภายใน สองปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่มีคำร้องว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการพิจารณาและ วินิจฉัยคำร้อง ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่า วิสาหกิจนั้นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีคำสั่งกำหนดโทษ ปรับทางปกครอง หรือคำสั่งให้ดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม ซึ่งหากฝ่าฝืนจะมีโทษปรับทางปกครอง ทั้งนี้ ให้ ประกาศคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นการสาธารณะด้วย

ในกรณีที่ต้องมีการสอบสวน ให้คณะอนุกรรมการสอบสวนที่ได้รับแต่งตั้งเร่งดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง และรายงานความคืบหน้าของสำนวนต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๓๐ หากปรากฏต่อวิสาหกิจขนาดใหญ่ว่าได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ วิสาหกิจราย นั้นอาจดำเนินการมาตรการที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ได้ และอาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการเพื่อขอให้ วินิจฉัยยกเว้นการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัตินี้ได้

คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัยยกเว้นการเปรียบเทียบปรับในการกระทำความผิด หากการสอบสวนได้ความ ว่าวิสาหกิจรายนั้นไม่ได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการก่อความเสียหายแก่ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิ

การวินิจฉัยคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจกำหนดเงื่อนไขที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงมีอำนาจดำเนินการสืบสวนตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง ก่อนจะดำเนินการวินิจฉัยต่อไป

ขั้นตอนการยื่นคำร้องขอและรายละเอียดของคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และ คณะกรรมการกำหนด โดยต้องกำหนดภายในสองปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

หากปรากฏว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ตามวรรคหนึ่งได้ถูกฟ้องเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาเนื่องจากข้อเท็จจริง เดียวกันกับที่เป็นเหตุตามคำร้อง และการฟ้องคดีนั้นมีขึ้นก่อนที่องค์กรธุรกิจจะยื่นคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้ คณะกรรมการยุติการพิจารณายกเว้นการเปรียบเทียบปรับ แต่ให้สอบสวนพฤติการณ์ขององค์กรธุรกิจต่อไปตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๗ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาทต่อการไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นรายครั้ง ทั้งนี้ ไม่เป็นการยกเว้นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการจัดทำเว็บไซต์กลางซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน คำถามที่พบบ่อย แนวปฏิบัติที่แนะนำ และแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจสำหรับองค์กรธุรกิจ

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นเพื่อให้คำแนะนำและแนวทางแก่ภาคธุรกิจ ในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน โดยให้มืองค์ประกอบจากหน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรา ๒๗

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการอาจเสนอให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสิทธิประโยชน์แก่วิสาหกิจขนาดใหญ่ที่ดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน ดังต่อไปนี้

- (๑) สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร
- (๒) สิทธิประโยชน์ตามมาตรการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
- (๓) สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้สิทธิประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ ในการปฏิบัติตามมาตรา ๖ วรรคสอง วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมอาจยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓

หมวด ๕
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๖ วิสาหกิจขนาดใหญ่รายได้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๓๗ วิสาหกิจขนาดใหญ่รายได้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าล้านบาท

มาตรา ๓๘ วิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ไม่ยื่นรายงานตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๓๙ ในการกำหนดโทษปรับ คณะกรรมการต้องคำนึงถึงลักษณะ ความร้ายแรง และระยะเวลาของการกระทำความผิด ความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิด รวมถึงมาตรการต่างๆ ที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ดำเนินการไปแล้วเพื่อช่วยเหลือคู่ค้าทางธุรกิจเป็นการเฉพาะ ความร่วมมือกับวิสาหกิจอื่นๆ ในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้น มาตรการการเยียวยาที่วิสาหกิจได้ดำเนินการไปแล้ว การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาที่วิสาหกิจได้กำหนดไว้ ผลกำไรที่ได้จากการกระทำความผิด หรือการขาดทุนที่วิสาหกิจสามารถหลีกเลี่ยงไปได้ เพราะเหตุที่ว่ามีการกระทำความผิด การกระทำความผิดก่อนหน้าของวิสาหกิจรายนั้น และเหตุเพิ่มโทษหรือเหตุผลโทษอื่นๆ แล้วแต่สถานการณ์ของการกระทำความผิด

มาตรา ๔๐ การดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบต่อสิทธิในการฟ้องคดีแพ่งหรือคดีอาญา หรือการดำเนินคดีตามกฎหมายอื่นใด

มาตรา ๔๑ ภายในสิบปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้มีการทบทวนพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้มีการพิจารณาว่าวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมต้องมีหน้าที่ดำเนินการกระบวนกรตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

หมายเหตุ เหตุผลในการตราพระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่องค์กรธุรกิจมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่การดำเนินกิจการขององค์กรธุรกิจนั้นควรเป็นไปโดยยั่งยืน และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงสิทธิแรงงานและสิทธิของชุมชน องค์กรธุรกิจจึงควรมีหน้าที่ดำเนินมาตรการเชิงรุกเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนดำเนินการเยียวยาเมื่อมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น โดยเป็นไปตามหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights) และมาตรฐานระหว่างประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ แนวปฏิบัติขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสำหรับวิสาหกิจข้ามชาติว่าด้วยการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบ (OECD Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct) และ แนวปฏิบัติในการ

ตรวจสอบธุรกิจอย่างรอบด้านขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสำหรับการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct) และโดยที่ประเทศไทยในฐานะภาคีแห่งสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหลายฉบับมีพันธกรณีในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล และเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีดังกล่าว ประเทศไทยจึงมีต้องตรากฎหมายเพื่อกำหนดให้องค์กรธุรกิจดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านในห่วงโซ่มูลค่าของตน ตามความเห็นทั่วไปฉบับที่ 24 (General Comment No 24) ว่าด้วยพันธกรณีของรัฐภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในบริบทของกิจกรรมทางธุรกิจ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

DRAFT

บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติส่งเสริมการค้าการลงทุนที่มีความรับผิดชอบต่อ พ.ศ.

บัญชีหนึ่ง

มาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

- ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)
- กติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights)
- กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights)
- ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง (Universal Declaration on the Rights of Indigenous Peoples)
- ปฏิญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน (ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work)

บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติส่งเสริมการค้าในธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อ พ.ศ.

บัญชีสอง

มาตรฐานสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

- ปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The Rio Declaration on Environment and Development)
- กรอบอนุสัญญาองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UN Framework Convention on Climate Change)
- ความตกลงปารีส (Paris Agreement)
- อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (The Convention on Biological Diversity) และกรอบงานคุนหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework)
- อนุสัญญาองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (The UN Convention to Combat Desertification)
- มาตรฐาน ISO ว่าด้วยระบบการจัดการทางสิ่งแวดล้อม
- มาตรฐานระหว่างประเทศของสถาบันการเงินเพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อมและสังคม (The International Finance Corporation's Environmental and Social Performance Standards)
- ยุทธศาสตร์โลกว่าด้วยการจัดการสารเคมีระหว่างประเทศ (Strategic Approach to International Chemicals Management (SAICM))